

Патон Євгеній Оskarович

Народився 4 березня 1870 року в Ніцці (Франція), у родині дипломата. Батько - Патон Оскар Петрович. Дружина - Будді Наталя Вікторівна. Сини: Володимир Євгенович (1917 року народження.), Борис Євгенович (1918 року народження.).

В 1894 році закінчив Дрезденський політехнічний інститут (Німеччина), а в 1896 році - Петербурзький інститут інженерів шляхів сполучення.

Є.О. Патон широко відомий своїми роботами з питань статки споруджень і конструювання залізних мостів. Їм сформульований ряд принципів положень із розрахунку й

Поштова марка із зображенням Патона Євгена Оскарівича

конструюванню клепаных мостів. Він - керівник й автор більше 50 проектів залізних клепаных мостів. В 1929-1938 роках їм проведена серія піонерних досліджень міцності й експлуатаційної надійності зварных конструкцій, сформульовані основні положення по технологічних основах дугового зварювання. В 1941-1943 роках він проводить дослідження зі створення технології зварювання спеціальних сталей, фізичних основ

Патон Є.О. з синами Борисом та Володимиром

горіння дуги під флюсом, зварюваності металів, створює новий клас зварних конструкцій, керує роботами по створенню виробництва зварних труб, судин, машин різного призначення. Він - автор і керівник проектів більше 100 зварних мостів. Серед них один з найбільших у світі - суцільнозварний міст через Дніпро в Києві.

Є.О. Патон створив широко відому школу мостобудівників. В 1934 році він створює перший у світі спеціалізований Науково-дослідний інститут електрозварювання, основу колективу якого становлять його учні. У цей час цей інститут, що входить у систему Національної академії наук України, має його ім'я і є однієї із провідних науково-дослідних організацій миру в цій області. Є.О. Патон заснував наукову школу.

Є.О. Патон - доктор наук (1901), професор (1901), дійсний член Академії наук Української РСР (1929), керівник Зварювального комітету й лабораторії зварювання (1929-1933), директор Інституту електрозварювання Академії наук Української РСР (1934-1953), член Президії Академії наук Української РСР (1935-1953), віцепрезидент Академії наук Української РСР (1945-1952). В 1946-1953 роках був депутатом Верховної Ради СРСР.

Є.О. Патон - Герой Соціалістичної Праці, лауреат Сталінської премії (1941), Заслужений діяч науки УРСР (1940). Нагороджений двома орденами Леніна (1942, 1943), орденами Трудового Червоного Прапора (1940), Вітчизняної війни I ступеня (1945), Червоної Зірки (1942).

Пам'ятник Патону Є.О.

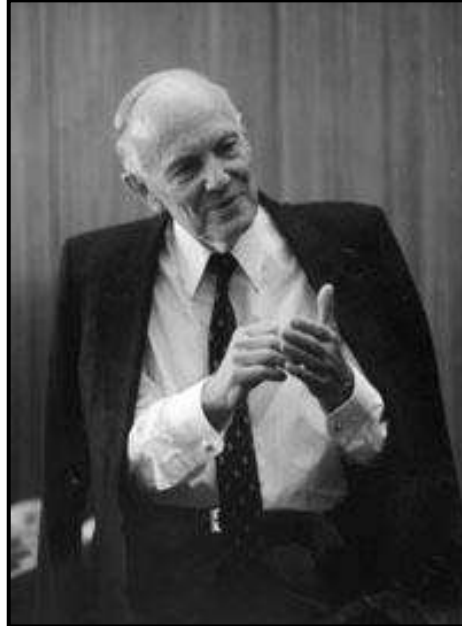

Найбільший в світі суцільно зварений міст Патона в місті Київ

Батько був для мене зразком, порадником з найперших кроків, строгим вихователем, підтримкою у всіх життєвих справах - загалом, всім, що зібрано в ємному, щиросердечному слові «батько». Коли, зрозуміло, існує повне взаєморозуміння між батьком і дітьми, а це щастя випало мені, - написав Борис Євгенович Патон в «Слові про батька», що випереджає книгу І. Малишевського «Міст через три життя» про Є.О. Патона. - Батько, або Батя, як позаочі називали його на роботі, був для мене й учителем, наставником і безпосереднім науковим керівником. А це, повірте, зовсім не просто, коли Батя, чієї строгості, чесно сказати, побоювалися в інституті всі, твій керівник. Від нього не чекай потурань, навпаки. Він був, суворіше

саме до двох наукових співробітників, що носять одну з ним прізвище, тобто до брата й до мене. Пам'ятається, якимось навіть догану написав за п'ятихвилинне запізнення. Втім, суворіше всього він був до самого себе.

Патон Борис Євгенович

Видатний вчений в області зварювання, металургії і технології металів, що має світову популярність і визнання. Він - автор багатьох основоположних досліджень і створених на їх основі високих технологій, найталановитіший організатор науки, видатний державний і суспільний діяч. Йому властива виняткова здатність передбачувати перспективні тенденції розвитку науки, що відіграють вирішальну роль на певному етапі науково-технічного прогресу.

Автор близько 1000 друкованих праць, в тому числі 20 монографій, а також 400 винаходів, з яких понад 100 впроваджено у народне господарство. Зробив видатний внесок у створення сучасної інфраструктури науки, інтеграцію науки, освіти й виробництва, в перетворення Академії наук на невід'ємну складову частину національної культури.

Народився 27 листопада 1918 р. у м. Києві. У 1941 р. закінчив Київський індустріальний інститут. З 1942 р. трудова діяльність пов'язана з Національною академією наук України. Тут він пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до директора інституту (1953 р.).

Пам'ятник Борису Патону

Б.Є. Патон творчо розвинув ідеї, продовжив справу, почату його батьком академіком Є.О. Патоном - найбільшим вченим, фундатором Інституту електрозварювання, - і досяг нових вершин в науці. Протягом 50 років він очолює всесвітньо відомий академічний Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона, що виріс у могутній науково-технічний комплекс, у структуру якого входять науково-дослідний інститут, конструкторсько-технологічні й експериментальні підрозділи, три дослідних заводи, а також інноваційні організації, науково-інженерний і атестаційний центри.

Під керівництвом Б.Є. Патона і за його безпосередньою участю в Інституті проведено глибокі дослідження й отримані значні результати в розробці прогресивних технологій невід'ємного з'єднання й обробки металів і неметалів в різних умовах. До них відносяться зварювання і наплавка під флюсом, зварювання в захисних газах суцільним і порошковим дротом, електрошлакове зварювання, газотермічне наплення, променеві технології й інші процеси.

Фундаментальні дослідження Б.Є. Патона та його учнів в області взаємодії зварювальних джерел нагріву з розплавленим металом заклали основу для створення нової галузі металургії - спеціальної електрометалургії. Завдяки їй стало можливим лиття особливо чистої спеціальної сталі і сплавів, кольорових металів, отримання унікальних композиційних матеріалів. Відкрилися перспективи для створення новітніх конструкційних і функціональних матеріалів ХХІ століття. Борис Євгенович зробив великий внесок у створення нових типів зварних конструкцій, індустриальних способів зварювання магістральних трубопроводів, великогабаритних резервуарів для зберігання нафти, кожухів доменних печей, висотних баштових конструкцій.

Академік Б.Є. Патон першим почав і розвинув дослідження з використання зварювальних процесів в космічній технології, виконаних космонавтами при орбітальних польотах кораблів і в умовах відкритого космосу.

В останнє десятиріччя до кола наукових інтересів Патона-вченого увійшла проблема вишукування оригінальних медичних технологій і розробка унікальних зразків медичної техніки й інструментів. Під його керівництвом співробітники Інституту і вчені-медики винайшли новий спосіб з'єднання (зварювання) м'яких тканин людини і тварин, що широко використовується нині в хірургічній практиці.

Понад 40 років Б.Є. Патон є президентом Національної академії наук України, яка під його керівництвом перетворилася на один з найбільших наукових центрів Східної Європи, широко відомий в усьому світі. Вона відіграла і відіграє важливу роль у житті суспільства і держави, в прогресі

науки та освіти, в зміцненні обороноздатності і розвитку народного господарства України.

З самого початку найважливішим напрямом організаторської діяльності Патона-президента став всілякий розвиток фундаментальних досліджень і створення на їх основі новітніх технологій для широкого промислового застосування, орієнтування академічних інститутів на цей шлях. Постійну увагу Борис Євгенович приділяв комплексності і пріоритетності наукових досліджень з найважливіших проблем природних, технічних і соціогуманітарних наук. Ініціатива Б.Є. Патона максимально залучити наукові установи до розв'язання виробничих і екологічних проблем на місцях виявилася в організації 7 академічних регіональних наукових центрів, що охоплюють всі області України.

Його прагнення поставити досягнення вчених на службу економіці, галузям промисловості і сільському господарству відбилося у розвитку цілеспрямованих фундаментальних досліджень, активній участі академічних інститутів у науково-технічних програмах різного рівня. Успішній реалізації наукових результатів, їх використанню на промисловому рівні сприяли створена в Академії при керівництві Б.Є. Патона дослідно-виробнича і конструкторська база, інженерні центри, а також освітні, потім науково-технічні комплекси, в тому числі міжгалузеві.

Нова сторінка в багатогранній діяльності Б.Є. Патона відкрилася в роки незалежності України. Як член Ради з питань науки і науково-технічної політики при Президентові України і Ради національної безпеки й оборони України Борис Євгенович зробив великий особистий внесок в адаптацію Національної академії наук і всієї науки України до умов ринкової економіки. Як голова Комітету з Державних премій України в області науки і техніки він невпинно піклується про авторитет і престиж праці вчених. Велике значення Б.Є. Патон надає інноваційній діяльності, формуванню і вдосконаленню перших в Україні технопарків.

Важливу роль грає Б.Є. Патон в координації діяльності державних академій наук в нашій країні, співпраці з вузами, розширенні їх взаємодії в інтересах розвитку науки і держави загалом.

З великим натхненням академік Б.Є. Патон піклується про наукову молодь, про залучення молодих талантів до наукової роботи в інститутах і аспірантурі. Він завжди зв'язує підготовку молодих кадрів з пропагандою і поліпшенням умов складної, але важливої для суспільства праці вченого. Борис Євгенович докладає великих зусиль для збереження і розвитку міжнародної наукової співпраці Академії, зовнішньоекономічних зв'язків її інститутів з діловими партнерами зарубіжних країн. Ця співпраця виявляється в широкій участі вчених Академії в реалізації міжнародних наукових програм, організації спільних лабораторій і виробництв, широкому обміні інформацією, укладенні численних ліцензійних угод і контрактів.

Академік Б.Є. Патон є одним з фундаторів і протягом 10 років беззмінним президентом Міжнародної асоціації академій наук, об'єднуючої національні

академії наук, а також ряд провідних наукових центрів країн СНД. Б.Є. Патон - почесний президент Міжнародної інженерної академії, член Академії Європи, почесний член Римського клубу. Він є дійсним членом Російської академії наук, іноземним членом Шведської королівської академії інженерних наук, Національної академії наук Індії, академії наук і науково-технічних суспільств багатьох інших країн.

Тривалий час Борис Євгенович поєднував напружену наукову діяльність з державною на високих постах заступника Голови Верховної Ради СРСР і члена Президії Верховної Ради України. Як людина, вчений і громадянин Б.Є. Патон володіє неперевершеними якостями захоплювати в ім'я високої мети великі колективи вчених і організаторів науки, заражати їх невичерпним ентузіазмом, створювати сприятливу творчу обстановку. Він завжди швидко і своєчасно відгукується і на потреби своїх колег, і на потребі економіки, держави.

Його самовіддана подвижницька праця відзначена численними науковими і державними нагородами та преміями. Він нагороджений Золотими медалями ім. М.В. Ломоносова і С.І. Вавілова, Золотою медаллю ім. Л. Лозанна Асоціації металургів Італії, Золотою медаллю ім. В.Г. Шухова Союзу інженерів і науково-технічних товариств Росії, Золотою медаллю Всесвітньої організації інтелектуальної власності, Срібною медаллю ім. Ейнштейна ЮНЕСКО.

За величезні заслуги Б.Є. Патон удостоєний Ленінської і Державної премій, високих звань двічі Героя Соціалістичної Праці і Героя України, чотирьох орденів Леніна, орденів Трудового Червоного Прапора, Дружби народів, князя Ярослава Мудрого V ступеня.